

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
oprejem tudi oglaševalni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni število računa št. 11.409

„JUTRA“

Italija in njeni podonavski zavezniki

Razdor med končnimi cilji Rima in Dunaja

V svojem zadnjem velikem ekspezu, posvečenem v prvi vrsti avstrijskemu vprašanju, je obrazložil češkoslovaški zunanji minister dr. Edvard Beneš, zakaj je mala antanta tako odločno proti vrnitvi Habsburžanov na avstrijski in madžarski prestol. To nasprotovanje ne izvira toliko iz zgodovine, dasi je tudi ta važna in merodajna, kolikor iz dejstva, da bi se z vrnitvijo Habsburžanov obnovile tendence za razbitje nasledstve njih držav in obnovitev monarhije v nekdanjem ali morda še večjem obsegu! Ta argument se je navajal proti Habsburžanom že takoj po vojni, zlasti pa ob zna nem ponesrečenem Karlovem puču na Madžarskem. Kako prav so imeli tisti, ki so to trdili in kako prav je imel zlasti dr. Beneš, sta nam prav te dni pokazala dva avstrijska legitimista v svojih govorih, baron Werkmann in knez Starhemberg, prvi na nedeljski manifestaciji monarhistov na Dunaju, drugi pa na zborovanju hajmwerovcev v Pressbaumu. Oba sta s svojimi izjavami skoraj čisto neprikrito povedala, da vidita v vrnitvi Habsburžanov obnovitev nekdanje veličine cesarske Avstrije.

Baron Werkmann je dejal, da je poslanstvo Habsburžanov tesno zvezano s poslanstvom Avstrije, ki mora zopet dobiti svoje nekdanje pozicije; knez Starhemberg pa je spregovoril pomembne besede: »Napačno je misliti, da je Avstrija le država preteklosti, nasprotno ima tako hodočnost, kakor nobena druga država na svetu. V takozvanem Podonavju ne bo nastala samo nova Avstrija, marveč tudi zibelka nove Evrope. Stremimo za tem, da razširimo svoj vpliv preko mej svoje sedanje domovine.« Kar je torej baron Werkmann le naznačil, je knez Starhemberg obrazložil. Namen tistih, ki hočejo v Avstriji samostojno Avstrijo in vrnitev Habsburžanov, je sedaj jasen. Poslanstvo te ohranjene Avstrije s Habsburžani je stremeti za tem, da se izvede najprej združitev Avstrije in Madžarske, ki naj služita za središče revizionizma, katerega cilj ni samo teritorialna obnovitev nekdanje Ogrske, temveč tudi nekdanje — Avstrije. Blesk cesarske krone 600-letne monarhije Habsburžanov naj bi sijal tudi preko sedanjih meja in vabil. Koga? Zakaj? Čemu? Avstrijski in madžarski legitimisti si teh vprašanj ne stavijo, ker so prespali 15 let povojnega razvoja in mislijo, da bi se bivši slovanski in drugi narodi Avstro-Ogrske vendarle še mogli vrniti pod plašč »apostolskega veličanstva«.

S tem se pa avstrijski in madžarski le-

gitimisti niso postavili samo v nasprotje z državami male antante in z Nemčijo, temveč tudi z — Italijo! Vsej Evropi in vsemu svetu je znano, zakaj je Italija podpirala razbitje bivše Avstro-Ogrske: zato, da na njenih severnih mejah ne bi več bila enotna velesila, ki jo je z vso svojo težo pritiskala na jug ter jo izzivala ne samo iz Podonavja, marveč tudi z Balkana. Iz istih razlogov je nastopila Italija po vojni z vsemi silami proti snovanju podonavske federacije ali konfederacije, v kateri je videla obnovitev nekdanje podonavske velesile v okrepljeni in še povečani obliki. In iz istih razlogov se je sedaj uprla priključitvi Avstrije k Nemčiji. Italija ne mara na severu za sosedo nobene, močnejše države (v napoto ji je zato tudi Jugoslavija), še manj pa velesile. Samostojnosti Avstrije torej ne podpira zato, da bi ta — kakor si želita baron Werkmann in knez Starhemberg — bila zbirališče za novo velesilo, temveč zato, da bi bilo Podonavje razcepljeno in odprto njenim gospodarskim, kulturnim in političnim vplivom. Iz vsega tega sledi, da končni cilji tistih, ki vladajo sedaj v Avstriji, niso identični s cilji tistih, ki vladajo v Italiji, dasi živita Rim in Dunaj v največjem prijateljstvu in zavezništvu.

Kakor doslej vedno, tako se je pokazalo tudi sedaj, da je vsako trajno zavezništvo in prijateljstvo med Italijani in Nemci nemogoče, pa naj gre tu le za Nemce v Nemčiji, ali le za Nemce v Avstriji, ali pa sploh za vse Nemce skupaj. To prijateljstvo in zavezništvo je mogoče samo tako dolgo, dokler zasleduje razdiralne cilje, to se pravi, dokler mu gre za oviranje razvoja Slovanov, kakor hitro pa bi moralo skupno graditi novo stavbo srednje Evrope, se vselej pokaže, da hočejo Italijani nekaj diametralno nasprotnega od tistega, kar hočejo Nemci. Ta fakt se je pokazal v odnosih med Rimom in Berlinom čim je prišlo na vrsto vprašanje priključitve Avstrije k Nemčiji, med Rimom in Dunajem pa se je tudi že pokazal sedaj, ko sta baron Werkmann in knez Starhemberg povedala, da hočeta obnavljati nekdanjo cesarsko Avstrijo. V Rimu bodo sicer rekli, da sta oba le zasebnika in zato nista mogla govoriti v imenu odgovorne vlade, toda Feyeve prisotnost na nedeljski manifestaciji legitimistov in dejstvo, da je Starhemberg voditelj v vladi zastopane hajmvera dokazuje, da je to tudi program režima. Italija s svojimi »zavezniki« res nikjer nima sreče. Prej ali slej se izkaže, da je to »zavezništvo« brez — duše.

Justifikacija Andreja Malija

Obešen je bil davi ob 5.30 na dvorišču novomeškega okrožnega sodišča - Zadnje ure obsojenca

NOVO MESTO, 11. aprila. Davi ob 5.30 je bil tu obešen 30letni Andrej Mali, ki je svojemu bratu Antonu naročil ubiti svojo ženo Amalijo. Sklep, da je bila prošnja za pomilostitev odbita, mu je bil sporočen včeraj popoldne. Sporočilo je sprejel precej mirno. Istočasno je prišel iz Sarajeva tudi že rabelj Hart s pomočnikom. Vislice so bile postavljene na dvorišču sodišča. Zvečer je prišel k obsojencu po slovo njegov najmlajši brat z dvema vnukoma, dočim mati zaradi bolezni ni mogla priti. Nato so spustili k Andreju tuči na 20 let obsojenega morilca brata Antona in na 8 let obsojenega sokrivko Marijo Golmajerjevo. Ob pogledu na Andreja sta oba zahtevala. Golmajerjeva ga je objela in med solzami prosila, naj bi vsaj sedaj izjavil, da je nedolžna, a obsojenec je dejal trdo: »Midva že veva, kako je bilo.« Nato je Andrej poklical fotografa, da ga je foto-

griral. Na vprašanje državnega pravdnika, če je morda zagrešil še kakšne druge zločine, je odgovoril zanikalno. Ob 19. uri se je spovedal. Oba brata, Golmajerjeva in drugi sorodniki so ostali pri njem vso noč. Okoli polnoči se je pričel šalit in je želel, ostati z Golmajerjevo sam, česar mu pa niso dovolili. Ob 5. jutraj je prisostvoval maši, ob 5.30 pa je bil odveden na morišče. Stopil je mirno pred zbrane sodnike in jih prosil odpuščanja. Nato je šel pod vislice in preden mu je rabelj položil vrv okoli vratu, je želel še govoriti. Dejal je: »Sporočite potomilstvo, da pri drugih zločinih nisem bil udeležen, da bodo moji sorodniki imeli mir!« Točno ob 5.52 mu je rabelj zadregel vrv okoli vratu in ugotovil po 11 minutah smrt. Ob 6.15 so položili pokojnikovo truplo v rakev in odpeljali na pokopališče. S tem je bila justifikacija končana.

Anglija razočarana zaradi razorožitve

GRE LE ŠE ZA STABILIZACIJO OBOROŽITVE, A TUDI TO JE PO MIŠLJENJU ANGLEŽEV BOLJŠE KAKOR NIČ.

LONDON, 11. aprila. Splošno znano dejstvo, da ni več na dnevnem redu razorožitev, marveč le ohranitev oborožitve in nadaljevanja oborožitve, karakterizira razpoloženje Anglije. Razumljivo je, da je to dejstvo tako v javnosti, kakor v političnih krogih povzročilo veliko razočaranje, kar iz pričuje dovolj jasno poročanje diplomatskega sodelavca »Daily Telegrapha«, ki ugotavlja, da odslej ne bo več govora o razorožitvi, marveč o stabilizaciji oborožitve. Ta razvoj problema iskreno obžalujejo vladni krogi, vendar pa so se po včerajšnji seji ministrskega odbora za razorožitev širile vesti, da je taka rešitev boljša kakor pa nobena. V tem primeru se mora Anglija postaviti na stališče, da

ne smejo in ne morejo njene zračne sile zaostajati za zračnimi silami Francije in Rusije. Toda pod takimi razmerami meni diplomatski sodelavnik, angleška vlada ne uvideva zakaj in čemu bi morala še prevzeti kake garancije za rešitev, ki ne odgovarjajo njenim politiki. Tudi je med angleško vlado in predsednikom konference za razorožitev Hendersonom, nastal konflikt glede vprašanja, kdaj bo sklicana konferenca glavnega odbora za razorožitev. Anglija je bila do zadnjega nasprotna stalni odreditvi termina za sestanek glavnega odbora razorožitvene konference, vendar pa je v tem pogledu šel Henderson na roko.

Poliske obdolžitve Francije

VARŠAVA, 11. aprila. Na kakšno razpoloženje bo naletel francoski zunanji minister Barthou na Poljskem, dokazuje članek vladnega glasila »Kurier Poljski«: »Kdo je kriv?« V članku se izraža prepričanje, da se konference za razorožitev ne da več rešiti in da sploh nima smisla baviti se s tem problemom, razen v primeru, da se ob tej priliki konstatirajo neke resnice. Dve dolgi leti so se v Ženevi premlevala same laži in neiskrenosti, kar je izpodkopalo temelje vsaki avtoriteti mednarodnega sodelovanja. Francija se je izpočetka branila priznati, da se ne more in noče razorožiti. Toda če je Francija znala spretno skrivati svoje prave namene, to ne spreminja dejstva, da je prav ona odgovorna za neuspeh razorožitvene konference in za svobodno oborožitev Nemčije.

Tihomorska otočja za vojne dolgove

BERLIN, 11. aprila. V diplomatskih krogih se zatrjuje, da je bilo med Anglijo, Francijo in Ameriko sprovedeno vprašanje poravnave vojnih dolgov na ta način, da bi obe evropski velesili odstopili Združenim državam nekatere otoke v Tihem oceanu. Anglija bi odstopila otočje Samoa in Nove Hebride, Francija pa otočje Tuamotu in Marquesas, morda pa

celo tudi Novo Kaledonijo. Amerika bi zgradila na teh otokih močna vojaška oporišča za ladje in letala, ki bi ji služila proti Japonski, bi pa varovala obenem Avstralijo in Novo Zelandijo. V Berlinu je vzbudila ta vest veliko pozornost, ker so bili otoki, ki jih Anglija ponuja Ameriki do konca vojne nemška kolonialna posest in si jih Nemci teoretično še vedno svoje.

EKSPLOZIJA V STRANIŠČU

BEOGRAD, 11. aprila. Agencija »Avla« poroča: Davi ob 8. uri je nastala v stranišču zagrebškega policijskega ravnateljstva eksplozija, ki je pa povzročila le neznatno škodo. Ranjen ni bil nihče. Oblasti so uvedle strogo preiskavo.

RAZPUST AVSTRIJSKE KRŠČANSKO SOCIALNE STRANKE

DUNAJ, 11. aprila. V Bischofshofnu je bil včeraj velik shod domovinske fronte, na katerem je med drugim govorniki izjavil deželni voditelj učitelj Eicher, da bo 1. maja razpuščena krščanska socialna stranka.

PAPEŽ ODKLONIL SPREJEM PAPENA

LONDON, 11. aprila. Dopisnik Reutersovega urada poroča iz Rima, da so se odnosi med Sveto stolico in nemško državo v zadnjem času zelo poosttrili. Kot najboljši dokaz za to navaja, da je sveti oče odklonil sprejem podkancelarja Papena, ki se mudi v Italiji.

Temni sklepi Japonske proti Rusiji

JAPONCI BI S POMOČJO AMERIKE, ANGLIJE IN KITAJSKE RADI POLNOMA IZRINILI RUSIJO IZ AZIJE.

PEKING, 11. aprila. Po zavzetju Mandžurije in po ustanovitvi samostojne mandžurske države, akcija Japonske in Kitajske še vedno ni končana. Nadaljuje se v smislu izključitve vpliva sovjetske Rusije na Daljnem vzhodu. Trde, da stremi Japonska za sporazumom z Ameriko, Anglijo in kitajsko vlado v Nankingu. Da bi se to doseglo, bi moral biti izveden osnutek neodvisne Sibirije pod skupnim protektoratom Japonske in Združenih držav, nadalje sporazum z Anglijo o priznanju japonskih intere-

sov v severnem kitajskem Tibetu in kitajskem Turkestanu, ker bi obmejni kraji spadati pod skupno angleško-japonsko sfero. Japonska bi priznala protektorat Anglije nad kitajskim delom Buhare in ruskim Turkestanom, in tretjič sporazum z nankinško vlado, po katerem bi Japonska garantirala teritorialno neokrnjenost in celoto Kitaja pod pogojem svete zveze z Japonsko. Sporazum z Ameriko je baje perfecten in kot dokaz te trditve se omenja dejstvo, da je vsa ameriška tihomorska flotila premeščena v Atlantik.

Dnevne vesti

Nov grob. V najlepši življenjski dobi 30 let je umrla včeraj v Mariboru žena trgovca in posestnika ga. Marta Moranova, rojena Černovškova. Pokojnica je bila splošno priljubljena in je z njo globoko užaloščeni mož izgubil najboljšo ženo, sinček pa zlato mamico. K večnemu počitku jo bodo položili v četrtek 12. tm. ob pol 16. uri v rodbinsko grobnico na mestnem pokopališču na Pobrežju. Bodi ji ohranjen lep spomin med nami, žalujočim preostalim pa naše najgloblje sožalje!

Smrtna kosa. V Loški ulici je umrl danes zjutraj v starosti 63 let upokojeni železničar g. Ivan Žvan. Pokopali ga bodo v petek ob 16. uri na mestnem pokopališču na Pobrežju. Bodi mu ohranjen lep in trajen spomin, žalujočim preostalim naše iskreno sožalje.

Umrli so pretekli teden v Mariboru: Roza Bračunova, stara 59 let; Marija Garnikova, 88 let; Pavel Franič, 58 let; Marija Iglarjeva, 54 let; Ema Kaničeva, 64 let; Gorazd Robinšek, star 4 leta; Marjan Dekort, 8 let; Julijana Herbinčeva, 25 let; Apolonija Rupaherjeva, 52 let; Jurij Valand, 54 let; Tomaž Špurin, 52 let; Anton Nekrep, 53 let; Ivan Rotman, 74 let; Matilda Švajgerjeva, 26 let; Matija Kac, 76 let; Marija Gobčeva, 40 let; Ivan Škrabl, 55 let; Franc Rizer, 40 let; Franc Krupl, 33 let; Miha Javornik, 65 let; Marija Rantuševa, 62 let; Franc Ogrin, 33 let; Marija Friškovičeva, 6 mesecev; Marija Ambroževa, 30 let, in Franciška Hribarjeva, stara 76 let. N. p. v m.!

Poroka. V ponedeljek 9. tm. sta se poročila v zagrebški katedrali letalski poročnik Rudolf Kobal in gospodična Ida Benkova. Bilo srečno!

Iz politične službe. Za podnačelnika pri okrajnem glavarstvu Maribor levi breg je imenovan dosedanj pristav Boris Modrijan.

Griša Koritnik, naš znani pesnik in prevajalec, se mudi te dni v Mariboru. Njegova največja knjiga je prevod Angležinje Ane Sewellove znamenitega dela »Črna lepota«. To je življenjski nekega konja, ki ga poznajo že skoraj vsi evropski narodi. Knjiga je napisana z izredno ljubeznijo do živali in prikladno čtivo zlasti tudi še za mladino. Zato spada gotovo v vsako šolsko knjižnico. Knjiga obsega 184 strani in je lepo opremljena.

Uspeh ljubljanskega godalnega kvarteta in skladbe Slavka Osterca na festivalu v Firenzi. Na mednarodnem glasbenem festivalu v Firenzi je nastopil tudi pri nas dobro znani »Ljubljanski godalni kvartet« (Leon Pfeifer, Franjo Stanič, Vinko Šušteršič in Oton Bajde). Contraltistka gospa Bernot-Golobova je pela s spremljevanjem god. kvarteta Ostercevo skladbo na Gradnikov tekst. Dosegli so velik uspeh; aplavz ni hotel porušiti in mnogokrat so bili klicani na oder. Sloveča skladateljica Casella in Malpiero sta se posebej zahvalila gostom iz Jugoslavije, da so tako sijajno prispevali k festivalu in sta se prav laskavo izrazila o Ostercevi skladbi. Ljubljanskem kvartetu in fenomenalni pevki ge. Bernotovi. Tudi italijanski listi so priobčili jako ugodne ocene.

Sobno streljanje SLD bo drevi ob 20. v restavraciji Plzenski dvor. Vabljeni člani in prijatelji strelskega sporta.

Nezgoda. Včeraj popoldne so pripeljali v bolnišnico 17letno delavko Roziko Pokčevo z Rdečega brega. Na dekle se je porušil kup zloženih desk in jo hudo poškodoval po vsem telesu.

Napad. Preteklo nedeljo zvečer so neznan napadalcem navalili v Limbuš na 50letnega v Limbušu stanujočega poljskega dninarja Karla Klotenika in ga tako hudo obdelali z noži, da je moral iskati zdravniške pomoči v bolnišnici. Napadalec zasledil je orožniki.

Justifikacija v Novem mestu. Danes zjutraj ob pol 6. uri je sarajevski krvnik Karel Hart obesil na smrt obsojenega morilca Andreja Malija, ki je nasnoval svojega brata, da mu je pomagal na zvečinski način umoriti ženo Malko. Zločinec Andrej Mali je preživel zadnje ure zelo mirno in je izrazil željo, da bi bil rajše ustreljen kakor obešen. Izvršitev smrtnih kazni je napravila na Novomeščane globok vtis.

Trgovske in prepisne knjige v največji izberi, cene solidne: Zlata Brišnik, Slovenska ul. 11.

Ljudska univerza v Mariboru. V petek 13. aprila zvečer je posvečena prireditve največjemu sodobnemu ruskemu pisatelju Buninu, ki je bil lani odlikovan z Noblovo literarno nagrado. Bunin je oster, večkrat neusmiljen kritik svojega naroda, kar se mu je mnogokrat zamerilo. V tem pogledu deli usodo našega Cankarja, ki mu je tudi še v tem slično, da je bila rojena kljub vsemu ostru, žgoča beseda vedno iz kali ljubezni. Zanimivo predavanje ima g. dr. Preobraženski, lektor ljubljanske univerze. Mariborska profesorica gđ. dr. Silva Trdinova pa čita karakteristične in lepe odlomke iz njenih spisov. V ponedeljek 16. aprila predava g. urednik Božidar Borko o idejnih smereh moderne češke literaturo.

Poučna ekskurzija. Mariborska Ljudska univerza priredi jutri v četrtek popoldne poučno ekskurzijo v Freindovo tovarno za usnje. Zbirališče je ob 14. uri pred veliko kavarno na Glavnem trgu.

Društvo Jugoslovanskih akademikov v Mariboru priredi jutri v četrtek popoldne ekskurzijo v tovarno »Kovina« na Teznem. Zbirališče ob 9.30 uri pred Veliko kavarno na Glavnem trgu.

Mariborski šahovski klub ima drevi ob 20. v kavarni Central svoj občni zbor, na katerem bodo razpravljali med drugim tudi o bodočih šahovskih prireditvah v Mariboru.

Dijaška kuhinja ima v četrtek 12. t. m. redni občni zbor v Dijaškem domu ob 17. uri z običajnim dnevnim redom.

Delavski potni listi. V Nemčiji bodo uvedli delavske potne liste za vse poklice na področju države. Na ta način namerava nemška vlada preprečiti izkoriščanje delovnih moči, da bi bili delavci prisiljeni delati pri podjetnikih, ki bi hoteli dobiti cenejšo delovno moč kakor je dogovorjeno.

Zanimiva najdba. Ko je te dni v Beli cerkvi kopala na vrtu neka siromašna žena, je našla v zemlji debel kos zarijavega železa. Pokazala ga je sosedom, ki so bili mnemja, da je to ročna granata. Po nalogu policije so granato izročili vojaškemu strokovnjaku, ki pa je ugotovil, da je najdba čisto navaden železen lopec, v katerem je bilo 2 kg in pol turškega zlatega denarja iz 1914 in 1915. leta. Nastalo je vprašanje, kdo je lastnik dragocene najdbe. Najdeno turško zlato predstavlja precejšnjo vrednost.

Nenavaden medicinski fenomen. Že več tednov leži v bolnišnici v Piranu priletna kmetica Ana Monarjeva, ki bolega za bronhialno astmo. Pred dnevi pa so zdravniki opazili, da izžareva v temi bolnica neke svetle žarke, kakor da bi bilo njeno telo fosforescirano. Ko je za to izvedela javnost, so pričeli romati v bolnišnico množice, ker so bile mnemja, da je to čudež. Uprava bolnišnice je vprašala za mnenje razne klinike in se je javil iz Petrograda docent dr. Gurvič, ki smatra izžarevanje za mitogeničski pojav, fenomen, ki ga proučuje že 8 let. Mnenja je, da so taki žarki emanacija raka in da o kakem čudežu ne more biti govora.

Gradnja jadranske proge. V Ripač pri Bihaču je prispela skupina inženjerjev, ki trasirajo jadransko progo po dolini r. Une. Inženjerska služba je že razmudila v Kulen Vakufu, je dovršila vsa terenska dela in bo te dni trasirala še zadnjih 14 km proge.

Boljša zaposlenost delavstva v marcu. Po podatkih OUZD v Ljubljani se je v marcu povečalo povprečno število zavarovanega delavstva od 70.822 na 74.106, to je za 3284 več kot v mesecu februarju. Lani se je v tem času povečalo število delavstva le za 2193. V primeri z lanskim letom je letos zavarovanega delavstva za 3312 več, v primeri z letom 1932. pa za 1025. Ni pa še doseženo število zavarovanega delavstva v letu 1931. — Povprečna zavarovana delavska mezda se je v marcu znižala za 0,40 in znaša le še 22,64 Din. Skupna dnevna zavarovana mezda je zaradi večjega števila delavstva narasla na 1.658.000 Din, za 47.000 Din več ko lani.

Pomladanska tekma ptičarjev. Mariborski ljubitelji ptičarjev prirede tudi letos pomladansko tekmo ptičarjev, katere se lahko udeležijo psi vseh pasem, ki so pečeženi po 1. januarju 1933 in ki so vpisani bodisi v jugoslovansko, ali pa v kako tujo rodovno knjigo, odnosno imajo vse pogoje za vpis. Tekma bo v nedeljo 15. tm. v lovišču Sv. Miklavž na Dravskem polju. Sestanek tekmovalcev pa pri Sv. Miklavžu v Vrusovi gostilni ob cesti Maribor - Ptuj ob 8. uri zjutraj, kjer bo tudi obenem pregled psov. Mariborski udeleženci in oni, ki pridejo naravnost k Sv. Miklavžu, se zberijo ob 7.30 na Trgu svobode, odkoder se peljejo z avtobusom k Sv. Miklavžu. Društvo vabi vse lastnike psov ptičarjev, da se tekme udeležijo, na kateri se bodo preiskale v prvi vrsti prirojene lastnosti mladega psa.

Enodnevni tečaj o zatiranju škodljivcev in boleznih ter o škropljenju sadnega drevja bo v soboto, dne 21. aprila t. l. na ban. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

Kongres raziskovalcev stratosfere. Zve za tehnologov in učenjakov za probleme stratosfere je sklenila sklicati leta 1936 v Leningradu mednarodni kongres raziskovalcev stratosfere. Kongres bo sklican leta 1936. radi popolnega mrka solnca, ki bo viden v Rusiji in bodo učenjaki ob tej priliki preučili vse probleme stratosfere, ki živo zanimajo znanstveni svet.

Vseslovanski kongres gasilcev. Na Češkoslovaškem bo v času od 19. do 21. maja vseslovanski kongres gasilstva. Kongresa se bodo udeležili tudi zastopniki naše gasilske zveze, med njimi starešina Josip Turk, Mirko Kleščić, dr. Marković in nadzornik Ilija Pintar.

Nova gasilska župa. Preteklo nedeljo se je osnovala v Prekmurju druga gasilska župa, in sicer za okraj Mursko Sebotu. Ustanovnega občnega zbora so se udeležili delegati vseh gasilskih čet murskosoboškega okraja in izvolili za župnega načelnika narodnega poslanca Josipa Benka, za podnačelnika Ludvika Cvetka, za tajnika Franca Čeha, za blagajnika pa Franja Lanjščka.

Dramski studio ZKD priredi prihodnjo sredo 18. tm. v dvorani Ljudske univerze na Slomškovem trgu prvo predavanje. Predaval bo višji režiser ljubljanskega gledališča prof. g. Ošip Šest »O gledališču in njegovem postanku ter razvoju do danes«. Na to izredno zanimivo predavanje opozarjamo že danes vse ljubitelje gledališča.

Jugoslovansko-nemško trgovinsko zblizanje. Tuji listi obširno poročajo o ugodnem poteku trgovinskih pogajanj med našo državo in Nemčijo. Pričakovati je, da bo v najkrajšem času ugodno zaključena pogodba, v kateri bo Nemčija v veliki meri ugodila želji naše države, zlasti glede agrarnega izvoza. Nemčija je pripravljena kupiti v naši državi na leto 30.000 vagonov koruze, nadalje 5.000 vagonov pšenice in jaje v vrednosti 200 milijonov dinarjev. Zelo verjetno je, da bo med obema državama sklenjena tudi turistična konvencija, ker je turizem za naše narodno gospodarstvo velikega pomena.

Radio Ljubljana. Spored za četrtek 12. t. m. Ob 12.15: reproduciran orgelski koncert; 12.45: poročila 13. čas. naš pevskega kvarteta; 18: predavanje o človeku; 18.30: srbsko-ruska, poučuje dr. Pipel; 19: plošče po željah; 19.30: pogovor s poslušalci, se pogovarja prof. Preželi; 20: komorni trio: Francka Ornikova, Sivic in Pija Menardijeva; 21: Danilo Bučar bo pel ker; 21.30: samospeli Vande Sicherlove; 22: čas, poročila, lahka glasba.

Grajski kino. Danes zadnji dan velefilm »Carica Katarina«. V četrtek ponovno senzacija za Maribor: »Ne poznajte, a ljubim te«, najvselejše opereta te sezone, Willy Forst, Magda Schneider.

Kino Union. Do vključno četrta reprija »Pozdrav, poljub Veronika« s Frančiško Gaal in Paulom Hörbigerjem. Od petka dalje največji alpski velefilm »Osvojevalci strmin«.

Bolne žene dosežejo z uporabo naravnih »Franz Josefove« grenčice neovirano lahko iztrebljenje črevesa, kar čisto izboljšuje izredno dobrodejno na obolelih organe.

Narodno gledališče

REPERTOR.

Sreda, 11. aprila: Zaprt.

Četrtek, 12. aprila: Zaprt.

Petek, 13. aprila ob 20. uri: »Akademija zveze mladih intelektualcev«.

Sobota, 14. aprila ob 20. uri: »Hokuspokus«. Premiera.

»Hokuspokus« v treh dejanjih s predigro bo naslednja dramska premiera, ki bo v soboto 14. tm. To komedijo je napisal Curt Götz na izredno zanimiv način ter tako napeto, da drži občinstvo prav do konca zadnjega dejanja v največji pozornosti. Režira J. Kovič. Nastopijo v predigri Savinova, P. Kovič, Gorinšek, Harastović, Rasberger, Medven; v samih igri so zaposleni Kraljeva, Starčeva, Skrbinšek, Grom, Kovič J., Furijan, Nakrst, Blaž, Crnobori.

Pri beleznih žolca in jeter, žolčnih kamnih, zlatoci, uravna naravna »Franz Josefova« grenčica prebavo na naravnost popoln način. Izkušnje na klinikah potrjujejo, da učinkuje domače zdravljenje z »Franz Josefovo« vodo posebno dobro, če jo mešamo s toplo vodo, izpijemo zjutraj na tešče želodec. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Celjsko sodišče je sodilo. Skoro 4 dni je trajala tajna razprava pred velikim kazenskim senatom celjskega okrožnega sodišča proti 22 osebam, ki so bili obtožene komunistične propagande in organiziranja komunističnih celic. Včeraj popoldne je bila javno razglašena sodba in so bili obsojeni: 28letni dipl. filozof iz Celja Branko Dihl, 22letni zobotehnik Slavko Šlander iz Celja in 19letni bivši občinski tajnik iz Legna pri Slovenjgradcu Anton Rader vsak na 3 leta težke ječe; 27letni trgovski pomočnik Kazimir Koželj in 29letni tkalski mojster iz Št. Pavla pri Preboldu France Hribar vsak na 2 leti in 6 mesecev težke ječe; 23letni ključavničarski pomočnik Viljem Šlander, 25letni krojač Rudolf Hribar in 22letni ključavničarski pomočnik Josip Turk, vsi iz Št. Pavla pri Preboldu, vsak na 2 leti in 3 mesece težke ječe; 28letni usnjarski pomočnik Veselin Tucovič iz Slovenjgradca na 1 leto in 2 meseca težke ječe, 19letni posestnikov sin Ant. Kotnik iz Št. Pavla pri Preboldu pa na 1 leto in 2 meseca strogega zapor. Nadalje so bili obsojeni 20letni strgarski pomočnik France Pikel na 1 leto strogega zapor, 25letni delavec Josip Rader, 21letni krojač Filip Jurhar in 31letni trgovski pomočnik Fric Malgaj, vsak na 10 mesecev strogega zapor, 19letni ključavničarski vajenec Andrej Stergar in 29letni mlinarški pomočnik Josip Turk vsak na 6 mesecev strogega zapor, 20letni medicinar Ivan Šrimp iz Celja na 4 mesece in 20 dni strogega zapor ter 18letni kovaški vajenec Stanko Završnik iz Št. Pavla pri Preboldu na 4 mesece strogega zapor; 4 obtoženci so bili oproščeni vsake krivde. Nekateri so kazni sprejeli, drugi pa so izjavili, da se bodo glede priziva odnosno revizije še odločili.

Sejem za živino. Na sejem 10. t. m. so prignali 498 glav živine. Kupčija je bila zelo dobra in je bilo prodanih 305 glav. Prignali pa so na sejem 15 konjev, 16 bikov, 112 volov, 346 krav in 9 telet. — Povprečne cene za kg žive teže so bile naslednje: debeli voli 3 do 4 Din, poldebili 2 do 2,50 Din, voli za rejo 2 do 3,50 Din, bikji za klanje 3 do 3,50 Din, klavne krave debele 3 do 3,50 Din, plemenske krave 1,50 do 2,50 Din, krave za klobasarije 1,50 do 2 Din, molzne krave in breje 2 do 2,50 Din, mlada živina 3,25 do 4 Din, teleta 4,50 do 5 Din. Cene mesa: volovsko meso 1. vrste 8 do 10 Din, II. vrste 6 do 8 Din kg, meso bikov, krav in telet 4 do 6 Din, teletina I. vrste 10 do 14 Din, II. vrste 8 do 10 Din, sveža svinina 10 do 16 Din.

Današnji živilski trg je bil srednje založen, kupčija pa je bila dobra. Okoliški kmetje so pripeljali 7 voz poljskih pridelkov in 3 voze sadja. Srednja izbira je bila tudi na kokošem trgu, kjer so prodajali kokoši po 20—35, gosi in purane po 35—50, par piščancev pa po 14—20 Din. Cene drugemu blagu se izza zadnjega trga niso spremenile. Le cene in lončene robe na novem trgu je bilo precej in po navadnih cenah.

Kaj nam razodevajo Roentgenovi žarki?

Predavanje dr. Mile Kovačeve

Poslednje predavanje pred Veliko nočjo je posvetila Ljudska univerza ob spominu na velikega znanstvenika in brezprimerno heroičnega raziskovalca, nesluhen silnih Roentgenovih žarkov, prof. Holzknichta, vprašanju rentgenologije in njenega pomena za zdravstvo in splošno znanost ter gospodarstvo.

Predavala je naša domačinka, rentgenologinja dr. Mila Kovačeva. Gospa zdravica je uvodoma omenila pot, ki jo je premagala znanost od raziskovanja električnih pojavov v razredčenem zraku do odkritja x-žarkov, ki so jih imenovali poslej Roentgenove žarke in ki se le odražajo na posebni plošči, katerih pa človeško oko neposredno ne more opaziti, niti jih ne more človek s kakim drugim čutilom zaznati.

Skozi posebne cevi, polnjene z razredčenimi plini ali pa popolnoma brezrazredne, vzpete med tečaje induktorja, so spustili elektriko različne napetosti (Geisslerjeve cevi) ter opazili najprej (Geisslerjeve cevi) ter opazili najprej belo, potem vijoličasto in naposled le svetlo točko na anodi, dočim je vsa ostala cev potemnela. Razni raziskovalci, kakor Plucker v Bonnu, prof. Hittori in Anglež sir W. Crookes so ugotovili in svetlikanje modrikaste svetlobe, ki se razširja od katode v cev, ko zadene ob stekleno ploščo. Ti svetlikanje povzročajo žarki pa razvijejo tudi senco in toploto na mestih, kjer zadenejo na drugo telesa. Ugotovitve vzrokov tega pojava tvorijo osnove novega fizikalnega nazora o elektronih, teorije o deljivosti atomov.

Vendar pojava svetlikanja in toplote nista edina učinka katodnih žarkov, tem najmanjšim z elektriko nabitim delcem, energija roja elektronov se pretvarja ne samo v luč in toploto, temveč tudi v neko vrsto žarkov — Roentgenove žarke. Konrad W. Roentgen, fizik v Würzburgu, jih je namreč pri svojem delu prvič opazil (ob žarenju tvarin v bližini polkusknih naprav) in njihove lastnosti priobčil l. 1895. Roentgenovi žarki nastanejo povsod, kjer zadenejo katodni žarki ob trdno oviro, opazimo jih pa še le tedaj, če jih z raznimi svetlobnimi zasloni ali z fotografskimi ploščami sprejemimo v luč. So to elektromagnetni valovi, ki prodirajo skozi telesa, ki jih vsrkavajo sorazmerno s svojo gostoto. Po izstopu iz telesa nam tako pojasnjujejo stanje njegove notranje gostote. Njihova probojnost je tem večja, s čim večjo silo padajo delci katodnih žarkov na zapreko, njihovo hitrost pa določa višina električne napetosti.

Vse panoge znanosti so s tem odkritjem obogateli: fizika, kemija, mineralogija, botanika, zoologija in antropologija. Tehnika pa kar največ. Gradila ni

samo nove priprave, imela je sedaj tudi dragoceno orodje za hitro in skrbno preizkušanje občutljivih tehničnih produktov: sestavnih delov strojev, motorjev, aeroplanov in turbin, litega železa, kovinastih žic itd.

Posebni, nesluheni dobiček pa je bil naklonjen medicini. Prvi, ki mu je uspelo izgotoviti uporabljivo Roentgenovo sliko, ki je služila zdravnikom za ugotovitev bolezni, je bil naš rojak Srb prof. Pupin. Vendar se je znanost o medicinski uporabi Roentgenovih žarkov, rentgenologija, šele povzpela do vrhov, ko se ji je posvetil slavni dunajski zdravniški profesor dr. Holzknicht, ki je procvitu svoje vede in človeškemu napredku daroval svoje bogato življenje. Roentgenologija je spremenila podobo medicine. Prof. Holzknicht, ki je bil učitelj gospe predavateljice, in njegovi učenci so zbirali že znane izsledke na tem polju po vseh publikacijah vsega sveta, jih revidirali in dopolnjevali, odkrivali nove možnosti in urejevali in publicirali rezultate svojih raziskovanj. Tako se je razvil iz neznatnega laboratorija, ki ga je l. 1903 prevzel prof. Holzknicht in ki je bil nastanjen v skromni sobici blizu konjušnice Splošne bolnice na Dunaju, tekem 20 let v sloviti Dunajski centralni Roentgenov zavod, zbirališče rentgenologov vsega sveta. Ko gre vsa zasluga odkritju teh žarkov velikemu Roentgenu, zahvalimo genialnega Holzknichta za njegovo dalekovidnost, ki je znala pravočasno praktično izrabiti to odkritje v rešitev in zdravljenje toliko drugače smrti zapadlih nesrečnikov. Na osnovi spoznanja zdravnika dr. Freunda, da zamorejo R-žarki tudi lečiti, je izumil prof. Holzknicht pripravo radiometer, ki omogoča merjenje množine žarkov in ki določa mejo njihove uporabe, da se kože ne ukvari. Predavateljica je zelo zanimivo opisala nastajanje in lastnosti dobre Roentgenove slike in nje važnost za ugotovitev ukvarjenega dela telesa, potem pa uporabo R-žarkov za neposredno zdravljenje ekcemov, srbečice, raka, tuberkuloze, obolenja zlez, kosti, sklepov in kit, prsne in trebušne prepon, ledvic, oteklina, tvorba itd.

Vsekakor pa je od največje važnosti, da izvrši vsa roentgenološka dela, preizkave in zdravljenje, več strokovnjak, kajti le on je sposoben in poklican, da pravilno uporabi čudežno moč teh tajinstvenih sil. Metoda preizkušanja je dvojna: presvetljava s svetlobnim zaslonom in posnetek na fotografski plošči. Obe metodi se nujno med seboj izpopolnjujeta in ene ne druge ni mogoče medsebojno nadomestiti: ob prvi opazujemo tekom daljšega časa in v različnih legah obolele organe, druga pa nam nudi mož-

nost natančne ugotovitve tudi najmanjših sprememb, ki jih povzročajo začetki bolezni, kar omogoča pravočasno ugotovitev in zdravljenje. Značilno je posvetilo prof. Holzknichta na neki svoji sliki: »Bolje je ena slika več, kakor napadena diagnoza.«

Vendar ta mlada veda še dolgo ne bo prišla do kraja svojih dognanj. Vse globlje prodira človeški duh v tajinstveno sno-

vanje teh žarkov in nam odpira vedno nove možnosti zdravljenja in splošne uporabe R-žarkov.

Silno poučen pregled postanka, razvoja, bistva in učinka R-žarkov, ki ga nam je podala gospa roentgenologinja dr. Kovačeva, je močno ugajal poslušalcem Ljudske univerze, ki so se s toplim priznanjem zahvalili poživljajoči zdravici.

Letošnja mariborska gradbena sezona

Samo tri večje stavbe v sredini mesta — Zakaj ne gradi naša tekstilna industrija?

Težka gospodarska kriza, ki tlači Maribor še veliko bolj kakor druga naša mesta, je skoraj docela zaustavila veliki gradbeni razvoj, ki smo ga doživeli v dobi konjunktura. Če si ogledamo letošnji gradbeni program, vidimo, da nam ne obeta veliko, vendar pa skoraj več kakor lani. Na levem bregu Drave, torej v sredini mesta, smo dobili lani samo Osetovo trinadstropno trgovsko in stanovanjsko hišo na Glavnem trgu, dovršena je pa bila tudi palača carinske pošte. Na desnem bregu smo pa dobili dve trinadstropni trgovski in stanovanjski hiši.

Letos se nam obetajo v sredini mesta, v prvem okraju, tri večje nove zgradbe. G. Guštin podira te dni na Grajskem trgu in v Volkmerjevi ulici staro poslopje bivšega hotela »Kosovo« in pozneje obnovljene restavracije »Maribor«. Poslopje bo kmalu odstranjeno, nakar bodo pričeli kopati temelje za novo trinadstropno palačo, v kateri bo nameščen sedanji »Grajski kino«, bodo pa v njej tudi še drugi lokali in stanovanja. Nova palača bo lepo zaključila modernizacijo zahodne fronte Grajskega trga in bo tako z ozirom na olepšavo mesta velikega pomena.

Druga večja stavba bo nastala v Kopališki ulici, kjer podirajo severni trakt bivšega Scherbaumovega mлина, katerega je kupil od prejšnjega lastnika odvetnik g. dr. Blanke. Na tem prostoru bo postavil gospod doktor novo trinadstropno stanovanjsko palačo, ki pa bo imela v pritličju menda tudi nekaj lokala. Tudi ta stavba bo pomembna za zazidavo sredine mesta. Na oglu Kopališke in Tattenbachove ulice pa kopljejo že nekaj dni temelje za tretjo novo trinadstropno stavbo, katero bo tu, nasproti Narodnega doma, zgradil g. dr. Kristan. V hiši bodo poleg ordinacijskih prostorov lastnika tudi lokali in stanovanja. Postavljena bo tako, da bo prehod iz Kopališke ulice v Tattenbachovo zaokrožen in s tem razširjen, kar bo važen prispevek k ustvaritvi boljše zveze med glavnim mostom odnosno Glavnim trgom in Aleksandrovo cesto.

To je pa tudi vse, kar se nam zaenkrat obeta v letošnji gradbeni sezoni v

sredini mesta. Vse ostalo so le manjše stanovanjske hiše in vile na periferiji ali v bolj stranskih ulicah. Največja stavba bo med temi trinadstropna stanovanjska hiša, ki se bo gradila v ulici Ob brodu, kjer zazidava zaenkrat gotovo še ni tako nujna, kakor v prvem in drugem okraju, kjer je še veliko vrzeli. Bilo bi zato potrebno, da bi se pred vsem forsirala zidava večjih hiš na teh stavbnih parcelah. Zgenile bi se lahko v tem oziru naše tekstilne tovarne, ki za stanovanja doslej sploh še niso nič poskrbele, ali pa silno malo. Vsaj za svoje uradništvo bi lahko postavile v sredini mesta nekaj stanovanjskih stavb večjega stila. Tako bi vsaj vedeli, da jih imamo.

Ptuj

Strašnim požarom je podlegel posestnik Janez Ljubec, ki je, kakor smo poročali, pri velikem požaru pri Sv. Marku, ko je reševal iz goreče hiše obleko, smrtnonevarno ponesrečil. Kljub najboljši zdravniški negi v ptujski bolnišnici, kamor so ga bili pripeljali, mu niso mogli rešiti življenja. Zapušča ženo s 3 nepreskrbljenimi otroci, ki so ostali brez očeta in zaradi požara popolni reveži. Prepeljali so ga k Sv. Marku, kjer so ga danes pokopali.

Občinske volitve v Slovenji vasi. Kakor znano, so bile občinske volitve v Slovenji vasi razveljavljene in so se vršile pred kratkim nove volitve. Kakor smo zvedeli, pa je tudi zoper te volitve vložena pritožba pri upravnem sodišču v Celju.

Kino. V sredo 11. in četrtek 12. tm., obakrat ob 20. uri film »Volga-Volga«. V soboto 14. tm. ob 20. uri in v nedeljo 15. tm. ob 18.30 in 20.30 angleški film »Bestija«.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal termometer 6.7 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 6.4 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 13. stopinjah 735, reduciran na ničlo pa 733.5; relativna vlaga 84; vreme je oblačno in tiho.

S. Fürster-Streffleur:

Požrešni učitelj

Na Kitajskem je živel silno požrešen učitelj. Ker je znal izvrstno poučevati in deco jako modro odgajati, so ga ljudje sicer visoko cenili, toda zaradi požrešnosti ga niso mogli trpeti v nobeni hiši. Kamor je prišel je zahteval najboljši jed in je pojedel toliko, da ni njegovim učencem ostalo niti dovolj, da bi se nasitili. Vrhu tega je za svoje poučevanje zahteval visok honorar ter je s svojo zvitostjo osleparil vsakega človeka. Tako se je zgodilo, da ni končno našel nobene službe več in je moral stradati. Ko lakote že ni mogel več prenašati, se je odpravil na pot, da bi si našel službo v drugem mestu. Toda njegov sloves ga je prehitel in nikogar ni bilo, ki bi ga hotel vzeti. Končno je pa prišel v hišo zelo skopega gospoda Lia in se mu ponudil za učitelja njegovih petih sinov.

»Ne, prijatelj!« je dejal gospod Li. »Ne morem vas vzeti, čeprav sem slišal, da ste izvrsten učitelj, ker ne maram, da me pojedete do golega, ker moram predvsem skrbeti za svoje otroke.«

»Ah, stradanja sem sedaj vajen«, je odvrnil učitelj in niti na um ni ne pride, da bi jedel toliko, da bi ne ostalo dovolj za vaše otroke. Ako me vzamete v svo-

jo hišo, vam obetam, da bom prav skromen in da se odrekam celo honorarju.«

»Gospod Li pa ni hotel verjeti tem lepim obljubam ter je učitelja opozoril na vse, kar je slišal o njem. Znano je bilo, kako visoke plače je zahteval ter hotel jesti le drage reči, kakor piščeta, gosi in presno meso. Ako so položili predenj ceno jedila, n. pr. jajca ali sočivje, jih je z zaričevanjem odklonil.

»Gospod Li«, je govoril učitelj, »ako v mojo skromnost nočete verjeti, napišem pogodbo, s katero boste lahko zadovoljni. Vi pa se zavezujete, da me obdržite v hiši 5 let, dokler bom s poukom vaših sinov gotov.«

»No«, si je mislil gospod Li, »pismena pogodba drži. Če imam pogodbo v rokah, je moja pravica jasna in denar ne bo izgubljen.«

Tako je torej učitelja prosil, naj sestavi pogodbo. Učitelj je vzel papir in tuš ter je v umetno lepih znakih napisal:

»Nobenih piščet, rac, ne gosi ne odklanjam, jajc ne cenim reči ne maram, niti suhega mesa, ne zahtevam honorarja običajnega za svoj trud od gospodarja, in za službo hvalim le Boga.«

Gospod Li je pogodbo prečital in bil ž njo popolnoma zadovoljen. Naročil je njen prepis, podpisal je obe poli in prosil tudi učitelja za podpis. Nato je stopil učitelj na splošno zadovoljnost v hišo

gospodarja Lia kot vzgojitelj njegovih sinov. Dečki so se učili z vnelo, ker novi učitelj je znal umetnost z lahkoto vbijati svojim učencem v glavo. Prve dneve je bil tudi skromen in je jedel kakoli so mu ponudili. Toda čez nekaj časa je nenadoma zahteval gosjo pečenko. Ker še ni bil dolgo v hiši in so imeli pred njim vsi velik respekt, se mu ni upal nihče ugovarjati in učitelj je dobil zaželeno gosjo pečenko. In kmalu nato je zahteval že presno meso. Dali so mu ga. Zdal pa je začel vsak dan zahtevati kaj drugega. Končno je šel k gospodarju ter ga prosil za svoj honorar. Tedaj je skopuha gospoda Lia minilo potrpljenje.

»Tako?« je zakričal nani. »Vi se drznete prositi za honorar, ko sva vendar sklenila pogodbo, po kateri ne dobite noberega, in gosi in meso hočete, a zelnjavo, ki se vam daje, odklanjate. Čemu sem pa sklenil z vami pogodbo? Take nesramnosti še nisem doživel.«

Učitelj pa je ostal popolnoma miren ter je odgovoril:

»Prav zaradi najine pogodbe zahtevam svoje pravice ter moram dobiti vse, kar je po pogodbi dogovorjeno.«

»Ali ste blazni?« se je režal gospod Li in lovil sapo. »Če ne veste, kaj je v pogodbi, pojdiva skupaj k sodniku in mu prečitajva pogodbo. Zakaj že vidim, da vas sam ne užinem.«

Učitelj je bil zadovoljen in odšla sta v mesto k sodniku. Ko sta stala pred sodnikom, je gospod Li od zatajevanje jeze komaj govoril. Potem je prosil sodnika, ko mu je položaj razložil, naj učitelja kaznuje in ukroti.

»Sam naj čita pogodbo!« je ukazal sodnik. Učitelj je z veliko mirnostjo razgrnil razvitek in čital besedo za besedo tako-le:

»Nobenih piščet, rac, ne gori ne odklanjam, jajc cenim reči ne maram, niti suhega mesa re, zahtevam honorarja običajnega za svoj trud od gospodarja in za službo hvalim le Boga.«

Onemel je strmel gospod Li v učitelja. Potem je pogledal v pogodbo v svojih rokah. Vse je bilo prav; črno na bellem je stalo tako, kakor je bil učitelj čital.

Nejevoljen pa se je obrnil sodnik k gospodu Liu in je dejal:

»Če ste podpisali tako pogodbo, je to vaša stvar, samo mene ne nadlegujte s krivičnimi tožbami. Če učitelju nočete dati tega, kar mu gre, vas bo kazen stala več, kakor določena plača.«

Izpremeniti se ni dalo nič več. Pet let se je učitelj mastil ter je odšel debel in tolst. A tudi sinovi gospoda Lia niso imeli škode. Naučili so se marsikaj ter postali pozneje učenjaki in visoki uradniki,

MARIJ SKALAN:

SEMISIRIS

Roman iz prazgodovine človeštva.

Tako je prihitela do odcepka hodnika v palačo ljubimk in težkih vrat, ki so vodila v pritličje. Bila so zaprta. Potrkala je s tolkalom. Za vrati se je oglasil stražar:

»Kdo trka?«

»Jaz, favoritka Nefteta; odpri!«

Evnuh je odprl vrata in se poklonil. Nefteta ga ni pogledala; izročila mu je bakljo in zdrevela ven, v park, ki je obkrožal trakt na strani Evalastinih soban. Visoko gori v tretjem terasnem nadstropju je zagledala razsvetljeno okno. Srce ji je pričelo glasno biti.

»Tu gori je, in on je pri njej...« je pomislila. Ta misel ji je bila strašna. Zbodla jo je do jedke bolečine. Potem jo je prevzela nova; premišljevala je, kako bi se vzbela do okna, pogledala v sobo, prislunila. Stene iz mramornatih kock so bile gladke. S te strani ni bilo mogoče do cilja.

Nekaj trenutkov je stala negibno in

strmel v višino, potem se je naglo okrenila in zbežala nazaj v palačo. Hitela je po hodnikih in stopnicah, ne meneč se za evnuhe, ki so molče opravljali stražno službo. Ustavila se je šele na vrhu, pri vratih, ki so vodila na ravno ploščad četrtega nadstropja. Naglo jih je odprla in planila ven. Tekla je okoli oglov, se ustavila tik nad razsvetljenim oknom princeze Evalaste, legla na tla in se sklonila čez rob. Toda okno je bilo prenizko, da bi mogla pogledati v sobo. Slišala je samo tiho govorjenje, a besed ni razumela.

»Da, pri njej je, pri njej...« si je ponavljala. Vztrpetala je in najraje bi bila kriknila, zarjula kakor ranjena zver. Potem jo je prevzela želja vreči se čez rob v globino, pasti pred Evalastinim oknom na ploščad in se ubiti. Toda manj kalo ji je poguma; njeno mlado življenje se je branilo smrti, uprlo se je želji po samomoru. Tako je obvisela na robu in

32

ni vedela, kaj bi. Potekale so ko večnost dolge minute. Nenadoma se je zgenila. Pogovor v globini je postajal glasnejši, naraščal je v kričanje, ki je postajalo razločno. Nefteta je poslušala z odprtimi usti.

»Veliki se razburja...« je doumela. »Ona ga ne ljubi, upira se mu.«

Poslušala je dalje. Faraonov glas je rasel, grmel. Nefteta je razločno slišala vsako besedo groženj Semisa Ofirisa. Tedaj je dokončno spoznala, da je divjaška princesa zavrnila njegovo ljubezen. Prevzela jo je čuvstvo neskončno sladke sreče.

»Ubil jo bo!« si je dejala. »Potem bo konec mojih muk; spet bom njegova ljubljanka, favoritka Nefteta.«

Ko pa faraon ni ubil ponosnega dekleta, ko se je ponižal in zapustil njeno sobo zavrnjen in osramočen, se je prijel z obema rokama za glavo in ni mogla spoznati, ali sanja ali bedi.

»Veliki je pobegnil pred harvasto kačo!« je vzkliknila. »Ni je ubil. Čudo prečudovito! Da, sedaj vem... vem... ljubim jo resnično, silno. Samo največja ljubezen prenese tako ponižanje...«

Prevzela jo je nova trpka bolečina.

Spoznala je, da je njena veljava potepšana do konca, da je pozabljena, odvržena kakor smet.

»Mislil bo noč in dan samo nanjo; name in na nas se še spomni ne bo. In nekega dne se mu bo vdala, ali jo bo pa premagal. — Ne! To se ne sme zgoditi! Se je čas, še ni vse izgubljeno! Princeza mora izginiti! Pobegne naj!«

Ta poslednja misel se ji je porodila kar sama, čisto neiskano in nepričakovano, da je osupla obstala.

»Da, pobegne naj!« je ponovila. »Kako, da se še prej nisem domislila tega?«

Toda hip nato ji je že skrb zasedla veselite. Rodilo jo je vprašanje:

»Kako? Kam?«

»Kako? Kam?« je mislila. »Saj niti ne morem do nje. Zastrazena je... Podkupiti Ilajo? Evnuhe? Ne, zaman. Zavedajo se, da bi jih sežgali na žrtveniku pred kipom svetega Apisa. Življenje jim je več kakor vsi darovi. Če bi mogla zaupati svoje tegobe in načrte Azurisu in Sorbalisu, da bi mi napisala na papirus obvestilo, ki bi ga vrgla skozi okno princesi? In če ne zna brati, kakor jaz ne znam? Morda zna? Skozi okno...«

(Se bo nadaljevalo.)

Sport

Okrožni odbor LNP, službeno. V nedeljo 15. t. m. se odigrajo naslednje tekme: V Mariboru na igrišču SK Svobode ob 10.30 prvenstvena tekma SK Drava (Ptuj):SK Svoboda. Službujoči odbornik g. Filipančič. Na igrišču ISSK Maribora ob 14. prijateljska tekma ISSK Maribor rezerva:SK Svoboda rezerva, ob 15.30 prvenstvena tekma ŽSK Hermes (Ljubljana):ISEK Maribor. Službujoči odbornik g. Pavletič. V Ptuj na igrišču SK Ptuj ob 15.30 prvenstvena tekma SK Ptuj:SK Panonija (Murska Sobota). Službujoči odbornik g. Brumen. V Murski Soboti ob 15. prvenstvena tekma SK Mura:SK Gradjanski (Čakovec). Službujoči odbornik g. Kramberger. Tajnik.

SK Železničar, kolesarska sekcija. V petek 13. tm. ob 20. važen sestanek v restavraciji Vollgruber na Frankopanovi cesti. Sprejemajo se tudi novi člani. Načelnik.

Poštna hranilnica v marcu. V marcu je pristopilo k poštni hranilnici 4.894 novih vlagateljev, tako, da znaša sedaj skupno število vseh vlagateljev 280.655. Vloge so narastle za 17 milijonov 40.335 Din in so znašale koncem marca skupno 628 milijonov 749.223 Din. V čerkovnem prometu je bilo na novo odprtih 82 novih računov. Promet teh računov je znašal v marcu 4 milijarde 951 milijonov, 180.694 Din. Stanje vlog čerkovnih računov pa je znašalo koncem marca 696 milijonov 222.845 Din. Skupne vloge pri poštni hranilnici so torej dosegle vsoto 1625 milijonov dinarjev.

Stanovanje

ISCEM SOLNČNO STANOVANJE

sobo in kuhinjo. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Točno plačilo«. 1451

LEPO SNAŽNO SOLNČNO STANOVANJE

oddam zakoncem brez otrok Naslov v upravi lista. 1449

STANOVANJE, dve sobi in kuhinja, oddam v najem, Vicel, Gosposka ul. 5. 1429

ODDAM s 1. majem malo stanovanje z vrtom tik Maribora. Naslov v upravi »Večernika«. 1453

DVE SOBI IN KUHINJO, solnčno v II. nadstropju, oddam s 1. majem. Koroška 39. 1454

Sobo odda

SOLNČNO OPREMLJENO SOBO, pri parku takoj oddam. Naslov v upravi lista. 1446

Lepo, solnčno, parketirano, **OPREMLJENO SOBO** s prostim vhom oddam s 1. majem eni ali dvema osebam. Vrazova ul. 6, prličje, levo. 1337

Italija, Anglija in opice

Komična zgodba zaradi italijanskega »o«

Vsa Italija se smeje ravnatelju zoološkega vrta v Firenci, profesorju Cingareliju, ki je radi nedolžne italijanske besede »o« prišel v zelo resno, toda komično situacijo.

Pred kratkim je profesor Cingareli naročil pri neki angleški tvrdki več opic, ki jih je potreboval za svoj zoološki vrt. Kmalu po naročilu je dobil obvestilo od železniške uprave, da so opice dospele in naj jih odpelje s kolodvora. Profesor se je sprva zelo začudil tako hitri ekspediciji in se takoj odpravil na postajo, kjer ga je presenetila množica ljudstva, ki se je zbirala na tovrnem kolodvoru. Ko je prišel bližje, mu je bilo vse jasno. Oblila ga je mrzlica. Ni vedel kaj bi storil in kaj dejal, ker se mu je občinstvo na ves glas krohotalo.

Na nekem železniškem tiru je stalo več železniških vozov, naloženih s številnimi kletkami, v katerih so vriskale in se cmerile opice, ki se jim je kakor tudi profesorju navzoča množica od srca smejala. Bi'o je skupno v kletkah, ki so dospele po železnici iz Anglije, okrog 450 opic, medtem ko jih je bil ravnatelj zoološkega vrta profesor Cingareli naročil samo 5 ali 6!

Razumljivo je, da ravnatelj ni hotel prevzeti pošiljke, ker bi poslanih 450 opic zadostovalo za vse zoološke vrte Italije. Nastal je med njim in angleško tvrdko hud spor. Končno se je ugovarila pogreška radi katere je poslala angleška tvrdka tako ogromno pošiljko opic v Italijo.

Ravnatelj zoološkega vrta je naročil opice v italijanščini in napisal, naj mu pošljejo »5 o 6« opic, kar pomeni naj mu pošljejo 5 ali 6 opic. Angleži so čitali to naročilo tako, kot bi profesor bil naročil 506 opic. Obenem s tovrnim listom pa je ravnatelj prejel še dopis od angleške tvrdke, v katerem mu piše, naj blagovoli oprostiti, ker nima trenutno naročeno število opic na zalogi in mu bo preostanek v najkrajšem času poslala.

Zadeva, ki je bila iz početka komična, pa je postala zelo resna. Ravnatelj zoološkega vrta noče namreč plačati prevoznih stroškov in noče prevzeti tudi

poslanih opic. Železniški uslužbenci in otroci imajo mnogo posla s krmenjem kričavih živali. Angleška tvrdka toži profesorja in izgleda, da ne bo ostalo samo pri navadnem sodnem procesu. Radi nedolžnih opic utegne nastati diplomatski konflikt med Italijo in Anglijo.

Balkanski film. Naše trgovinsko ministrstvo proučuje predlog in sporazum, ki je bil dosežen med našim »Prosvetnim filmom« in bolgarskim »Raketa-filmom« o osnovanju balkanskega filma s kapitalom 20 milijonov dinarjev. Balkanski film bi v prvi vrsti služil nacionalnemu programu bolgarsko-jugoslovanske propagande in bi imel svoja sedeža v Beogradu in Sofiji.

V globoki žalosti naznanjamo, da je danes ob pol 6. uri zjutraj umrl gospod

Ivan Žvan

železničar.

Pogreb predragega pokojnika bo v petek, dne 13. aprila ob 16. uri iz mrtvašnice na pokopališču v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v soboto, 14. aprila ob pol 9. uri v frančiškanski župni cerkvi.

Maribor, dne 11. aprila 1934.

ŽALUJOČI OSTALI.

Oglašujte!

V najem

POLJE dam v najem. Vračati pri Grebencu, Danikova ul. 8. 1452

DOBROIDOČO GOSTILNO oddam. Rapid. Gosposka 28. 1447

Kupujte svoje potrebnosti pri naših inserentih!

Prodajam

TRISTANOVANJSKA VILA, sadonosnik, blizu Tomšičevega drevoreda naprodati. Vprašati Inkret, Praprotnikova 1/1. 1448

KNJIŽICO Mestne hranilnice mariborske z vlogo Din 40.000.— prodam proti gotovini najvišjemu ponudniku. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Mestna 40«. 1435

Razno

SVETLI PREMOG DIN 37.—, suhi kolobarji Din 4.—, prevozi tovorov po znižani ceni. Tičar, Magdalenski park, Telefon 2715. 1428

Službo dobi

SPREJMEM UČENCA ZA TRGOVINA z mešanim blagom s predpisano šolsko izobrazbo. Franc Božiček, Melje 9. 1432

PRODAJALKO sprejemem. Pismene ponudbe s podatki in zahtevami na upr. »Večernika« pod »Zmožna«. 1404.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je naša najboljša soproga, zlata mamica, hčerka, sestra, teta, nečakinja in svakinja, gospa

Marta Moran, roj. Černovšek

soproga trgovca in posestnika

po mukepolnem trpljenju, dne 10. aprila 1934 v najlepši življenski dobi za vedno zapustila.

Pogreb blagopokojne bo v četrtek, 12. aprila 1934 ob 16. uri izpred mrtvašnice mestnega pokopališča v rodbinsko grobnico.

Maribor, Rače, Sv. Jurij, Ljubljana, Pöllau, Pesnica, 10. aprila 1934.

Žalujoči soprog **Alojz, sin Ljuban** in ostalo sorodstvo.

145

Mesto posebnega obvestila.